

บทที่ 2 ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน History

ประวัติหมู่บ้านขุมดิน History of Khumdin

จากการสอบถามถึงประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านขุมดินในสมัยก่อนนั้น พ่อใหญ่¹ สวัสดิ์ ยอดศรี ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญของหมู่บ้าน ในการทำกิจการอันเกี่ยวข้องกับศาสนา หรืองาน ประเพณีสำคัญของหมู่บ้าน และเป็นบุคคลรุ่นที่ 3 ต่อจากบรรพบุรุษที่ทำการก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นมา หลังจากการสอบถามถึงประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งหมู่บ้านนี้ได้ความว่า

เมื่อราวๆ พ.ศ. 2400 มีชาวบ้านมาจากหมู่บ้านเขวา² คือ นายมัน เมืองคำ และครอบครัว ได้เข้ามาตัดไม้ ถางป่าเพื่อทำการเกษตร และทำนา รวมไปถึงความต้องการพื้นที่เพื่อทำการเลี้ยงสัตว์

ในสมัยก่อนนั้น (พื้นที่หมู่บ้านขุมดินปัจจุบัน) เป็นพื้นที่ป่าที่เต็มไปด้วยป่า ไม้เต็ง ไม้รัง และ บ่อน้ำหลายแห่ง กอปกกับมีสัตว์ป่ามากมาย นา นา พันธุ์ อาทิเช่น หมูป่า เก้ง กวาง เสือ หูหลายชนิด เหี่ยวว อีแร้ง เป็นต้น ที่เป็นแหล่งอาหารและสะดวกต่อการล่าสัตว์เพื่อการค้า หรือดำรงชีพ ส่วนสัตว์ ที่ชุกชุมที่สุดก็คือ “จระเข้”

นายมันและครอบครัวเข้าจับจองพื้นที่โดยการตัดไม้ และถางป่าเป็นพื้นที่โล่งเพื่อทำการ เกษตร ปลูกข้าวรวมไปถึงการเลี้ยงเบ็ด และไก่

เนื่องจากพื้นที่ทำกินนั้นอยู่ห่างจากบริเวณหมู่บ้านบ้านเขวามาก จึงคิดสร้างกระท่อมปลาย นาเพื่อใช้เป็นที่พักชั่วคราว เมื่อยามออกมาทำงาน นาน ๆ เข้าก็ไม่อยากกลับไปหมู่บ้านจึงคิดสร้าง บ้านที่นี้ด้วย

ในขณะเดียวกันมีหนาน³ อุ่น ยังศา และเพื่อนอีกหลายคน จำนวนหนึ่งในนั้นทราบชื่อคือ นายกำนัน (ไม่ทราบนามสกุล) เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยว และล่าสัตว์ ได้หยุดพักที่บริเวณนี้ และคิด ถึงการตั้งรกรากที่นี้เช่นกัน แต่สร้างที่พักอยู่ห่างออกไปจากนายมัน เมืองคำและครอบครัว ไปทางทิศ ตะวันตกเฉียงเหนือ

หนานอุ่น ยังศา เดิมอาศัยอยู่ที่เมืองนที⁴ จังหวัดราชบุรี เคยบวชเป็นพระหลายพรรษาเมื่อ ตอนบวชเป็นพระ ก็ออกธุดงค์ไปหลายแห่ง หลายหมู่บ้านแต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเคยมาธุดงค์ที่หมู่บ้านขุมดินด้วยหรือไม่

คำอธิบาย ;

*1 พ่อใหญ่ เป็นภาษาอีสานใช้เรียกชายอาวุโส

*2 บ้านเขวา เป็นหมู่บ้านที่มีชาวบ้านกลุ่มแรกย้ายถิ่น เข้ามาตั้งรกรากที่บริเวณบ้านขุมดินในปัจจุบัน อยู่ทางทิศตะวันออก ของหมู่บ้านขุมดิน และห่างจากบ้านขุมดินประมาณ 2 กิโลเมตร

*3 หนาน เป็นคำโบราณที่พูดกันมากในจังหวัดราชบุรี หมายถึงพระที่บวชและสึกมาไม่นาน

*4 เมืองนที เป็นเมือง ๆ หนึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดราชบุรี

หนานอุ๋น ติดตามมากับนายกำนัน ที่มาเยี่ยมเพื่อน ที่หมู่บ้านเขวซึ่งอยู่ถัดออกไปทิศตะวันออกของหมู่บ้านขุมดินในปัจจุบัน

และนายกำนันก็สร้างบ้านของตนขึ้นมาเช่นกัน โดยสรุปแล้วมีการก่อตั้งในระยะเริ่มแรกเพียงสามครอบครัว ดังนี้

1. ครอบครัวนายมัน เมืองคำ

2. ครอบครัวนายอุ๋น ยั่งศา

และ 3. ครอบครัวนายกำนัน (ไม่ทราบนามสกุล)

หลายปีผ่านไป เริ่มมีชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงเข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้นอาทิ หมู่บ้านหนองเต่า หมู่บ้าน หมู่บ้านเขว หมู่บ้านขามป้อม – ดอนยุง หมู่บ้านฝาย เป็นต้น

เมื่อมีหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น จึงมีการชุมนุมกัน เพื่อตั้งชื่อของหมู่บ้านขึ้นมา โดยในครั้งแรกให้ชื่อว่า “บ้านฮูแซ่”^{*} อาศัยหลักความเป็นจริงจากความเป็นอยู่ของธรรมชาติ หรือสภาพภูมิประเทศในขณะนั้น ซึ่งหมู่บ้านขุมดินสมัยก่อนมีห้วย หรือหนองน้ำเป็นแอ่ง ไม่ใหญ่ แต่ก็มีมากมายหลายแห่ง พอให้เห็นเป็นระยะ ๆ ตามบริเวณห้วยมีต้นไม้ใหญ่ คือต้นยาง ต้นจิก ฉะนั้นชื่อห้วย หนอง คลอง บึงจึงมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันเช่น คลองจิก ห้วยยาง หนองโคก หนองจอก เป็นต้น

รูป : แสดงบ้านระยะแรกการก่อตั้ง อายุ ประมาณ 95 ปี

เมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่มากมาย หลาย ๆ ครอบครัวก็มีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้น โดยผู้ใหญ่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งในครั้งแรกนั้นก็คือ นายพัน เตื่อดิน

นายพัน เตื่อดิน เป็นชาวบ้านที่ย้ายมาจากหมู่บ้านเขว เดิมทีเป็นชาวจังหวัดอุดรธานี แต่ย้ายมาอยู่ที่หมู่บ้านเขวก่อนที่ย้ายมาอยู่ที่หมู่บ้านขุมดินเป็นครั้งที่สอง

ในขณะนั้นหลังจากมีผู้ใหญ่บ้านทำการปกครองอยู่ ได้เกิดยุคข้าวยากหมากแพง ประชากรในพื้นที่ก็ล้มป่วยด้วยโรคเบาหวาน หนทางในการเดินทางไปสถานีนอนามัยก็ยากลำบาก พ่อเฒ่า แม่แก่ของหมู่บ้านก็ใช้วิธีการรักษาแบบโบราณต่าง ๆ นา นา

คำอธิบาย :

* ฮูแซ่ หรือ ฮูแซ่ (ฮู = ฮู, แซ่ หรือ แซ่ = จระเข้) เป็นคำอีสานโบราณ หมายถึง รูที่อยู่อาศัยของจระเข้

ที่เห็นเด่นชัดคือการขุดดินประเภททรายกรวด สีขาว – แดง บริเวณหนองน้ำมากิน บ้างว่าเพื่อรักษาอาการของโรคเบาหวาน บ้างว่าเป็นการเสริมแร่ธาตุ หรือสารอาหารยามขาดแคลน โดยรสชาติของดินที่ว่านั้นจะออกรสเปรี้ยวอมฝาดซึ่งมีคนเล่าว่าเป็นสรรพคุณของยาที่รักษาได้เกือบทุกโรค เมื่อมีการรับประทานดินกันมากขึ้น ชาวบ้านจึงเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านขึ้นมาใหม่โดยให้ชื่อว่า “หมู่บ้านขุมดิน” คำว่า ขุม ในภาษาอีสานคือ หลุม ความหมายโดยรวมหมายถึง หลุมของดินที่ชาวบ้านขุดขึ้นมา กิน เพื่อป้องกันโรค

ราว ๆ 30 ปีถัดมาจึงริเริ่มก่อตั้งวัดซึ่งถือเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนในหมู่บ้าน โดยมีพื้นที่โครงการ

รูป: แสดงบ้านระยะแรกการก่อตั้ง อายุ
ประมาณ 105 ปี

การก่อสร้างอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน

รายชื่อผู้ใหญ่บ้านที่ดำรงตำแหน่งระยะเริ่มแรกมีดังนี้

1. นายพัน เต๋อดิน
2. นายอ่อน สิงห์หลง
3. นายอ้าย เต๋อดิน
4. นายวันทอง นาคทน

รูป : แสดงบ้านระยะแรกการก่อตั้ง อายุประมาณ 80 ปี